

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat KURUM tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 24.06.2025

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Plastik kirliliği, 21. yüzyılın en ciddi çevresel ve halk sağlığı tehditlerinden biri haline gelmiştir. Bilimsel veriler hem ekosistemler hem de insan sağlığı üzerinde yaratılan tahribatın boyutlarının giderek büyüdüğünü göstermektedir. Türkiye'de de bu kriz derinleşerek sürmekte; atık yönetim altyapısındaki eksiklikler, denetimsizlik, plastik ithalatı ve üretim-tüketim zincirindeki denge bozuklukları bu sorunun temel bileşenlerini oluşturmaktadır.

5 Haziran 2025 Dünya Çevre Günü vesilesiyle açıklama yapan Plastiksiz Türkiye Platformu, Türkiye'de plastik kirliliğine karşı acil önlem çağrısı yapmış, plastik üretiminin ve ithalatının kısıtlanması, geri dönüşümün etkinleştirilmesi ve uluslararası anlaşmaların uygulanması gerektiğini vurgulamıştır.

Bu kapsamda, küresel plastik krizi derinleşerek artmaktadır. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) verilerine göre, 2000–2019 yılları arasında plastik üretimi iki kat artarak 460 milyon tona ulaşmış, 2050 yılına kadar bu miktarın 1,2 milyar tona çıkacağı öngörülmektedir. Bugün dünya genelinde yalnızca %9 oranında plastik geri dönüştürülmekte, %19'u yakılmakta, geri kalan %72'si ya düzenli depolama alanlarına gömülmekte ya da doğrudan çevreye karışmaktadır.

Öte yandan, Türkiye'de Plastik Kirliliği ve Atık Yönetimi ciddi bir sorun haline gelmiştir. Türkiye, yıllık yaklaşık 10 milyon ton plastik tüketimiyle Avrupa'da en çok plastik kullanan ülkeler arasındadır. TÜİK verilerine göre, 2023 yılı itibarıyla Türkiye'de üretilen

29654

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

plastik atığın sadece %14'ü geri dönüştürülmekte, geri kalanı düzenli depolama veya açık alanlarda son bulmaktadır. Sayıştay 2022 Raporu, 1382 belediyeden 302'sinin hâlâ düzenli atık yönetimi hizmeti veremediğini ortaya koymuştur. Özellikle kırsal ve küçük yerleşimlerde toplanan plastik atıkların çoğu vahşi depolamaya yönlendirilmekte veya yakılarak bertaraf edilmektedir.

Diğer yandan Türkiye, 2019'dan bu yana Avrupa Birliği ülkelerinin plastik atık ihracatında ilk sırada yer almaktadır. Greenpeace'in 2021 ve 2023 saha raporlarına göre, İngiltere ve Almanya'dan Türkiye'ye gönderilen plastik atıkların büyük bir kısmı düzensiz şekilde ayrıştırılmakta, çevreye bırakılmakta ya da yasadışı yollarla yakılmaktadır. Bu süreçte çıkan zehirli gazlar halk sağlığı açısından ciddi risk oluşturmaktadır.

WWF Akdeniz Enstitüsü'nün 2022 raporuna göre ise, Akdeniz'deki plastik atık kirliliği yoğunluğu metrekaşe başına 1,25 adet plastik parçaya ulaşmış, Türkiye kıyıları en yüksek mikropplastik yoğunluğuna sahip bölgelerden biri olarak kaydedilmiştir. Özellikle Adana, Mersin ve Hatay sahillerinde her yıl yaklaşık 110 bin ton plastik atık denize karışmaktadır.

Son olarak hatırlatmak gerekir ki, 2022 yılında BM öncülüğünde başlatılan "Küresel Plastik Anlaşması" müzakerelerine Türkiye de taraf olmuş, ancak bağlayıcı hedefler konusunda somut adım atılmamıştır. Gönüllülük esasına dayanan uygulamalar, mevcut kirlilik seviyelerini azaltmakta yetersiz kalmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'de 2023 ve 2024 yıllarında üretilen toplam plastik atık miktarı nedir? Bu atıkların geri dönüşüm, düzenli depolama ve yakma oranları nedir?
2. 2020 – 2025 arasında Türkiye'ye ithal edilen plastik atık miktarı yıllık bazda ne kadardır? Bu atıkların menşe ülkeleri ve ithalat türlerine göre dağılımı nedir?
3. Sayıştay'ın 2022 tarihli Plastik Atık Yönetimi Raporu'nda tespit ettiği eksikliklerin giderilmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından bugüne kadar hangi adımlar atılmıştır?
4. Plastik atıkların düzensiz biçimde yakılması sonucu ortaya çıkan zehirli gazlar ve partiküllerle ilgili halk sağlığına yönelik herhangi bir bilimsel ölçüm ve risk analizi yapılmış mıdır?

29654

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

5. Türkiye'nin, BM öncülüğündeki Küresel Plastik Anlaşması sürecine dair bugüne kadar verdiği taahhütler nelerdir? Bu taahhütlerin hangileri yerine getirilmiştir? Ulusal düzeyde bağlayıcı hedefler doğrultusunda eylem planı oluşturulmuş mudur?
6. Mikroplastiklerin deniz, içme suyu ve gıda zincirine karışmasına karşı Bakanlığınız tarafından yapılan çalışmalar nelerdir? 2023 ve 2024'te yapılan numune analizlerinin sonuçları kamuoyuna açıklanacak mıdır?
7. 2020 sonrası plastik kirliliğini azaltma amacıyla tek kullanımlık plastik ürünlerin kullanımını sınırlandıran herhangi bir mevzuat düzenlemesi yapılmış mıdır? Yapılmadıysa planlanmakta mıdır?
8. Türkiye genelinde plastik geri dönüşüm altyapısının yaygınlaştırılması için Bakanlığınızın 2024 ve 2025 bütçelerinden ayrılan yatırım ve teşvik miktarı nedir?
9. Plastik atık yönetimi konusunda yerel yönetimlerin performansı nasıl denetlenmektedir? Son 3 yılda en çok çevresel ihlal tespit edilen belediyeler hangileridir? Bu belediyelere ne tür yaptırımlar uygulanmıştır?
10. Eğitim kurumlarında, üretim sektörlerinde ve kamu kurumlarında plastik kirliliğine karşı farkındalık ve azaltım stratejilerinin uygulanmasına yönelik bir ulusal program mevcut mudur?